

Î N C H E I E R E

03 august 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Fundația Copiilor de Plein-Air din Republica Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Fundației Copiilor de Plein-Air din Republica Moldova împotriva Întreprinderii de Stat „Cadastru”, intervenienți accesorii Guvernul Republicii Moldova, Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, Centrul Republican pentru Copii și Tineret din Republica Moldova cu privire la contestarea actului administrativ, recunoașterea ca fiind ilegală înregistrarea dreptului de proprietate și obligarea radierii dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Fundația Copiilor de Plein-Air din Republica Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 06 octombrie 2015, prin care acțiune a fost respinsă ca tardivă,

c o n s t a t ă :

La 07 aprilie 2014, Fundația Copiilor de Plein-Air din RM a depus cererea de chemare în judecată împotriva ÎS „Cadastru”, intervenienți accesorii Guvernul Republicii Moldova, OCT Chișinău, Centrul Republican pentru Copii și Tineret din RM cu privire la contestarea actului administrativ, recunoașterea ca fiind ilegală înregistrarea dreptului de proprietate și obligarea radierii dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile (f. d. 4-10, vol. I).

În motivarea acțiunii a indicat că la 05 februarie 2014 a sesizat cu cerere ÎS „Cadastru” și OCT Chișinău, obiectul căreia este anularea înregistrării dreptului de proprietate după Republica Moldova asupra bunului imobil, teren cu numărul cadastral 0100517.101 cu suprafața de 4,8 ha amplasat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 169.

Prin urmare, la 19 februarie 2014, OCT Chișinău a comunicat, că în conformitate cu art. 505 din Codul civil în lipsa consimțământului titularului de drept, rectificarea se va încuviința numai în temeiul unei hotărâri judecătorești irevocabile.

Iar, prin scrisoarea din 05 martie 2014, ÎS „Cadastru” a adus la cunoștință reclamantului despre lăsarea fără examinare a cererii prealabile pe motiv că a expirat

atît termenul de prescripție special stabilit în art. 14 al Legii contenciosului administrativ, cît și termenul general de prescripție prevăzut de art. 272 alin. (1) din Codul civil.

Susține că nu este de acord cu răspunsul ÎS „Cadastru”, circumstanță ce l-a determinat să se adreseze în instanța de judecată competentă privind recunoașterea ca ilegal refuzul pîrîtului privind respingerea cererii ca tardivă și obligarea efectuării anumitor acțiuni.

Afirmă reclamantul că în luna decembrie al anului 2013, reprezentantului Fundației, care participă pe un alt dosar împotriva Agenției Relații Funciare și Cadastru, pentru prima dată i-au devenit cunoscute materialele dosarului tehnic a lucrărilor cadastrale și dosarului cadastral al terenului cu numărul cadastral 0100517.101 amplasat pe bd. Ștefan cel Mare și Sfînt 169, mun. Chișinău și transmis în folosință Centrului Republican pentru Copii și Tineret.

La fel, menționează că a sesizat Arhiva Națională a Republicii Moldova și Arhiva Primăriei mun. Chișinău pentru a i se pune la dispoziție documentele oficiale ce au stat la baza dosarului tehnic a lucrărilor cadastrale și dosarului cadastral al terenului cu numărul cadastral 0100517.101.

Astfel, indică că prin răspunsul oferit de Agenția Relații Funciare și Cadastru din 09 ianuarie 2014 nr. 36/01-08/24, asupra terenului cu numărul cadastral 0100517.101 cu suprafața de 4,8 ha a fost înregistrat dreptul de proprietate al statului, iar în temeiul titlului de autentificare a dreptului deținătorilor de teren nr. 0100517.101 din 07 august 2008, dreptul de folosință al Centrului Republican pentru Copii și Tineret.

În același timp, Agenția Relații Funciare și Cadastru a comunicat, că pînă la inițierea procedurii de delimitare a hotarelor, în Registrul bunurilor imobile nu au fost înscrise drepturile altor subiecți asupra acestuia, concomitent Agenția a indicat că terenul cu numărul cadastral 0100517.101 nu a fost format prin căile prevăzute de Legea cu privire la formarea bunurilor imobile nr. 354 din 28 octombrie 2004, ci a identificat drept proprietate publică a statului din domeniul public în condițiile stipulate de Legea privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor nr. 91 din 05 aprilie 2007 cu înscrierea drepturilor respective în Registrul bunurilor imobile.

Relevă că Arhiva Națională a Republicii Moldova a pus la dispoziția documentele solicitate la 03 februarie 2014.

Afirmă că circumstanțele enunțate oficial de către Agenția Relații Funciare și Cadastru și documentele eliberate de Arhiva Națională a Republicii Moldova nu i-au fost cunoscute, iar înscrierea drepturilor respective în Registrul bunurilor imobile i-au afectat grav dreptul de proprietate.

La 05 februarie 2014, în ordinea art. 14 al Legii contenciosului administrativ, a înaintat cererea prealabilă către ÎS „Cadastru” și OCT Chișinău cu privire la anularea înregistrării dreptului de proprietate, efectuat cu încălcarea flagrantă a normelor legale.

Consideră ca fiind abuziv din partea ÎS „Cadastru” să lase fără examinare cererea din motivul omiterii termenului de adresare cu cerere prealabilă prevăzut de art. 14 din Legea contenciosului administrativ.

În acest sens relatează că concluzia pîrîtului vine în contradicție cu împrejurările sus înserate, că circumstanțele indicate în răspunsul oficial din 09 ianuarie 2012 cu nr. 36/01-08/24 al Agenției Relații Funciare și Cadastru și documentele oficiale

eliberate de Arhiva Națională și Arhiva Primăriei mun. Chișinău nu i-au fost cunoscute.

Menționează că faptul operării înscrierii dreptului de proprietate încă la 07 august 2008 în Registrul bunurilor imobile nu poate fi calificat o împrejurare cu caracter public unanim recunoscută, inclusiv de către reclamant, ori opozabilitatea înscrierii în Registrul bunurilor imobile nu prescrie prin sine faptul comunicării ei tuturor persoanelor fizice și juridice.

Relatează reclamantul că în urma analizei împrejurărilor de fapt și de drept, înregistrarea dreptului de proprietate după Republica Moldova al bunului imobil cu numărul cadastral 0100517.101 - teren cu suprafața de 4,8 ha amplasat pe adresa mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 169, a fost realizat de către pîrît cu abaterea gravă de la prevederile normelor materiale în vigoare și se impune necesitatea anulării acestuia cu restabilirea drepturilor de proprietate al reclamantului.

Solicită reclamantul, recunoașterea ca fiind ilegal refuzul din 05 martie 2013 a ÎS „Cadastru” de a examina cererea Fundației Copiilor de Plein-Air din RM din motivul omiterii termenului prevăzut de art. 14 din Legea contenciosului administrativ, recunoașterea ca fiind ilegală înregistrarea dreptului de proprietate după Republica Moldova și a dreptul de folosință după Centrul Republican pentru Copii și Tineret asupra bunului imobil cu număr cadastral 0100517.101, terenul de pămînt cu suprafața de 4,8 ha situat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 169, obligarea OCT Chișinău, filiala ÎS „Cadastru” să radieze din Registrul bunurilor imobile înscrierea dreptului de proprietate după Republica Moldova asupra bunului imobil cu număr cadastral 0100517.101 și obligarea OCT Chișinău, filiala ÎS „Cadastru” să radieze din Registrul bunurilor imobile înscrierea privind dreptul de folosință după Centrul Republican pentru Copii și Tineret, acordat în temeiul titlului de autentificare a deținătorului de teren din 07 august 2008 asupra bunului imobil cu număr cadastral 0100517.101.

Prin hotărîrea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 06 octombrie 2015 acțiunea a fost respinsă ca fiind tardivă (f. d. 92-96, vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, a fost respins apelul declarat de către Fundația Copiilor de Plein-Air din RM și menținută hotărîrea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 06 octombrie 2015 (f. d. 162-173, vol. II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat prevederile art. 14 alin. (1), art. 17 din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 și art. 271, art. 272 alin. (1) din Cod civil, care reglementează aspecte ce țin de cererea prealabilă, termenele de adresare în instanța de contencios administrativ și aplicarea prescripției extinctive, care indică că acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extintivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului. Termenul de prescripție extintivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Cu referire la normele citate și în coraport cu materialele pricinii, instanța de apel a reținut că termenul pentru depunerea acțiunii în judecată a început în anul 2008, atunci cînd reclamantului i-a devenit cunoscut faptul că terenul în litigiu este proprietatea statului, termenul de prescripție expirînd în anul 2011, însă din actele pricinii rezultă că cererea prealabilă a fost depusă la data de 05 februarie 2014, care a

fost lăsată fără examinare din motivul omiterii termenului de adresare cu cererea prealabilă, iar cu cererea de chemare în judecată reclamantul Fundația Copiilor de Plein-Air din Republica Moldova s-a adresat la 07 aprilie 2014, considerînd că prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia că cererea de chemare în judecată a fost depusă cu omiterea termenului prevăzut de lege și a respins acțiunea ca fiind depusă tardiv.

La 02 iunie 2016, Fundația Copiilor de Plein-Air din Republica Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului recurentul a invocat că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, nu a dovedit circumstanțele considerate de instanță ca fiind dovedite, iar concluziile acesteia expuse în decizie sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, fiind încălcate și normele de drept material.

Totodată, consideră că instanța de apel eronat a raportat la circumstanțele pricinii prevederile legale menționate și a reținut exclusiv argumentele intimaților concluzionînd că recurentul-reclamant s-a adresat tardiv cu cererea de chemare în judecată.

Menționează că răspunsul la cererea prealabilă a fost recepționat prin intermediul oficiului poștal la 07 martie 2014, iar cererea de chemare în judecată a fost înregistrată la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău 07 aprilie 2014, considerînd că a fost depusă în termenul prevăzut de art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ.

Indică că actele ce au stat la baza formării bunului imobil cu numărul cadastral 0100517.101 i-au devenit cunoscute în luna ianuarie 2014.

Astfel, relevă că nu a fost necesar solicitarea repunerii în termen pentru înaintarea cererii prealabile și respectiv, a cererii de chemare în judecată, deoarece termenul nu a fost omis.

Consideră greșită concluzia instanței de apel, precum că despre înscrierea dreptului de proprietate asupra imobilului după Statul Republica Moldova, Fundația ar fi cunoscut începînd cu anul 2008 în temeiul scrisorii Agenției Relații Funciare și Cadastru a RM nr. 06/01-04/2408 din 27 ianuarie 2008 și reieșind din existența mai multor procese civile.

Mai susține recurentul că faptul operării înscrierii dreptului de proprietate încă la 07 august 2008 în Registrul bunurilor imobile nu poate fi calificată ca o împrejurare cu caracter public unanim recunoscută, inclusiv de către apelant, or opozabilitatea înscrierii în Registrul bunurilor imobile nu prescrie prin sine faptul comunicării ei tuturor persoanelor fizice și juridice.

Afirmă că instanța nu a dat apreciere justă circumstanțelor și probelor privind temeinicia acțiunii și înregistrarea abuzivă după Republica Moldova al dreptului de proprietate asupra bunului imobil, teren număr cadastral 0100517.101 cu suprafața de 4,8 ha amplasat pe adresa mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfînt 169, precum și ulterioara transmitere a terenului în folosința Centrului Republican pentru Copii și Tineret.

Insistă că pricina a fost soluționată greșit și cu aprecierea arbitrară a probelor, erori care au generat încălcarea drepturilor legale ale recurentului.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității

recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei instanței de apel din 31 martie 2016 a fost expediată în adresa recurentei Fundația Copiilor de Plein-Air din RM la 18 aprilie 2016, fapt ce se confirmă prin scrisoare de însoțire nr. 18346-4 (f. d. 174, vol. II).

Astfel instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 02 iunie 2016, în termen.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Fundația Copiilor de Plein-Air din RM este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Fundația Copiilor de Plein-Air din RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Fundația Copiilor de Plein-Air din RM asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Fundația Copiilor de Plein-Air din RM ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Fundația Copiilor de Plein-Air din Republica Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Ion Druță